

Handwritten text at the top of the page, likely a library or collection stamp.

Ֆ Է Լ Է Ք

ՄԱՐՍԱԿԱԿԵՐ

Րիսալէյի մեպահիսի իլմիյէ, էտէպիյէ, սա-
նաիյէ, թիւննարիյէ վէ հիֆեանեաթ
վէ սահրէ.

ԷՍԷՐԻ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ՊԱԼԸԳՃԵԱՆ

ՍԱՊԸԳ ՄԻՒՏԻՐԻ ՄԻՒԼԼԱ ԳԱԼԷՄԻ ՏԱԱՎԻՅԻ ԹԻՃԱՐԷԹԻ ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՍԷՆԷ. — ՓԵՏՐՎԱՐ
ԻՒԶԻՒՆՃԻ ԺԻԼՏ

معارف نظارت جلیله‌سندن تحصیل اولندان رخصت موجبیه طبع اولیشدر -- رخصتنامه تاریخی فی کانون ثانی سنه ۹۷

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱՄԻ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

(ԱՐԱՄԵԱՆ)

1885

Յ Է Լ Է Ք

Մ Ո Ւ Ս Ս Վ Վ Է Ր

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ՄԷՊԱՀԻՍԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ
ՎԷ ՀԻՔԵԱԵԱԹ ՎԷ ՍԱԻՐԷ

ԹԱԳՈՒՄ ՈՒ ԻՇԹԻՐԱՔԸ ԱՄԱԼ

Հէր տագըգա իշուն էօլիւմէ թապի
օլուպ տա, հիչ էօլմէյէճէք կիպի պիր
տօյմազ արզու իլէ ճէմի սէրվէթ, վէ
թահսիլի հիւնէր ու մարիֆէթ իթմէք
իգտամընտա պուլունտուղումուղուն,
էլպէթ աէ պիր սէպէպի հազըգիտի
վար տըր:

Պունտան էվվէքի նիւսխէմիլտէ,
սըրֆ պիր իւմիտէ միւսթէնէտ օլտու-
ղու պէհան օլունան էօմրիւն նէթի-
ճէյի մաթլուպի, իշթէ զիքր օլունան
սէպէպի հազըգի տիր:

Մէգրիւր սէպէպի հազըգիինն նէ
օլտուղու գօլայնա աննաշըլմիդ իւզ-
րէ, չըպլադ պիր թէն իլէ եարատըլ-
մըշ օլան, վէ մէքիւլաթը նէպաթաթ՝
լուպասը եափրադ, վէ մէշուպաթը
տախի սըրֆ սուտան իպարէթ պու-
լունան իլք տուէմի տէր խաթըր իթ-
տիքտէն սօնրա, տէճնիւպ պիր տէ
մէսքիւն օլտուղումուղ քիւրրէյի ար-
զըն հալը հազըրընա պիր կէօզ կէզ-
տիրմէմիլք քեաֆի տիր:

Մէշուտիմիլ օլան պունճա թէրադ-
գընաթ՝ թապիաթըլա վուգու պուլ-
մատը. լուի ճիհանտա օլան քիւլլիւ
զիյնէթի տանալիյէ, կիյնմէքաէ պու-
լունտուղումուղ էլպիտէ, վէ պէհէր
կիւն եէմէյէ իշմէյէ միւհթաճ օլտու-
ղումուղ մէշուպաթ ու մէքիւլաթ,
վէ իսթիմալ իտէ կէլտիյիմիլ էշեայը
միւթէնէվիլիյէ հիչ պիր վազըլթա
պիր ֆէրտի վահիտ եէտիլլէ հուսուլա
կէլէմէզ:

Պու ալէմ՝ իրմիլէ ըէսիտէ օլմամըշ
պիր միւքէլլէֆ էպնիյէ, վէ ինտան
գըսմը տախի, ալէլ իւմում տնըն ին-
շաաթըլա մէշուլ սամէլէ տիր:

Շու գատար ֆարդ վարաըր քի պու
կիւնքի էօլէնլէր՝ պինաեը պու հալին-
տէ թէրք, վէ պու կիւնքի թէվէլլիւտ
իտէնլէր տախի, հալը հազըրը իլէ
թասարըրուֆ իտէրլէր:

Տիւմէք օլունօր քի, ամալտու թապիյի
պիր թագսիմ, վէ տէ իշթիլաք վար
տըր շէօյլէ քի, ամալըն թագսիմի՝ հէր
պիր ֆէրտին պիր նէվի իմալաթ իլէ
մէշուլ օլտուղու էսնաֆըրդ, վէ սալը

քերարկիւղարւըդ իլէ, վէ իշթիրաք տախի՝ հուսուլա կէլէն թէրադդը- եաթա ալէլ իւմուժ մալիք՝ հէմ տէ խաթում օլմուգլըզա վադը օլուր:

Եանի՝ պու ալէմուէ, թագսիւմ ու իշ- թիրաքը ամալ վադը օլմագլըզըն շիր- քէթի պէշէրիյէ թէշէքքիւլ իտէմէզ- վէ անըն ազատընտան մաատուտ պու- լունան էֆրատըն իտէ, անաղ տէֆի իհթիւեաճ իտէ պիւմէսի դապիւ տէյիլ տիր:

Թագսիւմ ու իշթիրաքը ամալտան խալիօլմագ իսթէեէն ատէմէ՝ մէշհուր օլպէնսօն կիպի, իսթիլաթը ինսանի- յէտէն ինֆիրագէն, վէ միւնֆէրիտէն պիր պիտպան ատախա տիւշմէքտէն պաշգա չարէ եօգ տուր. նասըլլի Ս- ըրստտուտ տախի պու էֆքեարա մէպնի «Շիրքէթի ինսանիյէ իլէ իսթիլաթ իթմէեէն՝ եա հայվան տըր եա մէլէքէ» տէմիշ տիր:

Տիմէք իսթէր քի, իպնի ինսան տօլ- տուղու տագըդա շիրքէթի ինսանիյէ- եէ, վէ անընլա պէրապէր թագսիւմ ու իշթիրաքը ամալա տախիլ օլմուշ օլուր:

Չունքի պիր նէվզատէ՝ հէր պիր իհ- թիւեաճընըն տէֆի իշիւն պու տիւնեա- տէ լեաղըմ կէլէն քիւլիւ շէյլէրի մէվրուսէն հաղըր ամատէ պուրուդ- տան պաշգա, Կաշվանի նամ ֆէյլէ- ոֆուն պիր սարը չէնկէլտէն ասմըշ օլտուղու գուրպաղանըն՝ սինիրլէրի պիւղիւլէքաէ օլմուրնտան քէշֆէն թէվէսիւ իտէն, վէ նէթիճէսի թէլ իլէ մուխապէրաթ իսթիլաթընտա դարար վէրէն իսթիգսաքեարլըղը սէ- մէրէսինէ, օ թարիխտէն սօնրա տիւն- եաեա կէլէն ինսանլար իլէ պէրապէր քէսալի իշթիրաք իտէր:

Պունտան աննաշըլըլլիքի, ինտան գըս- մը պիրիսի էճատտընտան մէվրուսէն

խուսուսի, տիկէրի միլլէթինաէն իր- սէն միլլի, վէ սալիսի էյլաֆտան մէթ- լուքէն իւմուժի օլարագ իւչնէվի մի- րասըն վարիսի տիր: Վէ էվլատընա գանկը վաղիֆէ իլէ քէնտիսի տէ մի- րաս թէրք իթմէք զայրէթ ինտէ պու- լունուր իտէ, այնը վաղիֆէ իլէ միլլէ- թինէ, վէ իւմուժ ինսան ճինսինէ տէ քէնտիսին թէրքի միրաս իթմէսի լեաղըմ կէլիր:

Ձիրա պիր ֆամիլեանըն՝ էվլատ ու ահֆատ իլէ, պիր միլլէթին՝ քէնտիսինէ թագի օլան ահատ իլէ պագը գալըր օլտուղու կիպի, խատիմի թէրադդը տախի անլէրաէն իլէրի կէլիր:

Լարին հայհաթ՝... իշթէ պու հօգ- թատա այրըլըր արղուլէր, մէյլէրլէր, վէ ամէլլէր. պուրատա փարլար գալի իւմիա շէօլլէրի, պուրատա կէօրիւ- նիւր, եախօտ սէօնմիւշ օլուր գալպէ- լին ճէվհէրի, պուրատա տէօնէր ին- սանիէթ ու մէտէնիէթ չարիսընըն միվհէրի, վէ պուրատա գըրըլըր հա- եաթ ու թէրադդըեաթ ֆայթ օնունուն թէքէրի:

Նէ կիպի:

Քիմիսի վար գուվլէթինի միրատը խուսուսի ճիհէթինէ հասը իլէ, միրա- սը իւմուժի հագդընը իպթալ իտէրէք. քիմիսի՝ իգտամընըն պիւեիւք փայընը, միլլի եախօտ իւմուժի վաղիֆէ ուղրու- նա սարֆ պիրլէ, մէնաֆիյի զաթիյէ, վէ մէվրուսաթը խուսուսիյէ ֆուր- սաթլարընը զայպ լիլէեէրէք, պաղիսի՝ հէվայը նէֆսի արգասընտան կիտիպ, իքի ճիհէթլէ տէ իսթիլաթը վաղըթ իտէմէեէրէք, վէ նիլլէրի տախի թագ- լիտ շէյլէրէ ճիտտի կիպի գալըլըպ տա վահի իւմիտլէրին արգասընտան կիտէրէք:

(Մասնաւոր սօնրա)

Ո Ւ Ր Բ Ա Թ

Արիստոտելին « Ատէ՞՞ տէ՛վամ ի՞ծտիք-
նէ Թապիւած հիւքմու ալըր » տէտիյի կի-
պի, Թուլ միւտտէ՞՞ հիւքմ սիւրէն պամը-
լիէնէ՞՞ տախի օլուր պիր ատէ՞՞ :

Պու իֆատէմիդի կիւնէր հազզընա օ-
լան պազի պամըլ էֆքեարլար իլէ Թէէ-
եիտ իտէ պիլիրիզ :

Կիւնիւն կիւնտէն պամնէն պիր ֆար-
զը օլմաերպ, քեաֆֆէսի տէ պիր վազը՞՞
վէ այնը զէման Թագսիմիսին խամէրի օլ-
տուղու հալտէ, միլքիմիզտէ էլան սալը
կիւնլէրինի մագպուլ սայմաեան, օլ կիւն
պիր իշէ պէտ, եախօտ եօլնուլուզ ի՞ծմէք
վէ պիրնէվի մուզալէլէ, սէնէտ վէ սաիրէ
Թանզիմ իլէմէք կիպի շէլէրտէն իհի-
րազլը տուրան սատէմէր պուլունտուղու-
նու զընամաեալըմ, նիշունքի պու կիւնքի
կիւն մէտէնի Ամէրիգատա տախի ուր-
բամ կիւնիւնիւ պիր եէվմի նուհուսէ՞՞
կիպի կէօզէտէրէք այնը հալտէ պուլունան
ատէմ փէք չօզ տուր :

Ուրբամ կիւնիւնիւն եէվմի նուհուսէ՞՞
ատտ օլունմաընա, Քրիստոսուն օլ կիւն
խաչա չըզարըլը՞ օլմասը սէպէպիէնէ՞՞
վէրտի տիսէք, պու զէհապըն անտէն
էվվէլ տախի մէվնուտ օլտուղու մուզայ-
եէտտիր :

Զիրա էսկի զէմանտա հէֆթէնին հէր
պիր կիւնիւնիւ պիր իլահա հասը իտէր
օլտուղարը կիպի, ուրբամ կիւնիւնիւ
տախի Աստղիկէ (վէնուս) Թաեին իտուպ,
եէվմի մէզպուրտէ պու իլահէեէ պիւ-
եիւք զիյնէ՞՞լէր ի՞ծրա իտէրլէրտի :

Էվրօպա լիսանլարընտա ուրբամա վե-
նէրսի, եախօտ վեհնրիսի. տէնիլմէսինէ
նէզարէն՝ կիւնիւն իսմի իլահըն իսմի-
տէն ալընմա օլտուղունուն Թէպէյեիւն
իտէր օլտուղու կիպի, եէվմի մէզպուրի
պիր նուհուսէ՞՞ կիւնիւն ատտ ի՞ծմէնին
տախի, Երոսուն (Կուպի՞՞օն) քէսքին
օզլարընըն աճըսընտան նէշամ ի՞ծմիշ

օլմասը տա պաիտի իհիմիմալ տէյիլ տիր :

Կէլէլիմ Քրիստոսուն եէվմի մէզպուր-
տէ խաչա չըզտըղը իշուն, ուրբամըն եէվ-
մի նուհուսէ՞՞, վէ կի՞նէսինին շաց կի՞նէսի
տէնիլմէսինի, անտէն սօնրա հէֆթէնին
օլ կիւնիւնիւ մագպուլ սայմամաեա սէ-
պէպի սանի օլմուշ օլտուղու աշըզտա, վէ
համթա ուրբամա օրքօրի եէվմի նուհուսէ՞՞
տէեու ստուգաքանուքիւն իտէնլէրին տա-
խի օ էֆքեարա զահիպ օլտուղարը րա-
նա տըր :

Հաքին ուրբամ՝ օրքօրի լուղէ՞՞նտէն
ղալամ օլմաերպ, Իպրանի՞նէ հազըրըզ
(պատրաստուծիւն) մանէսաընա օլան
րապաք քէլիմէսինտէն ախօ օլունտու-
ղու, վէ պունա իսպամ տախի, այնը
մանէաեը շամիլ օլարագ եէվմի մէզպուրէ
Բումնա ֆարաաֆէլի παρρασεδη տէնիլմէք-
տէ պուլունտուղու ճիհէ՞՞լէրինէ տըզզամ
իտիլէր իսէ, եէվմի մէզպուր հազզընտա
օլան պամըլ զէհապըն՝ միւրիւրիւ զէման
իլէ ազըլ սահիպլէրինէ տախի հիւքմ ու
Թէէսիր ի՞ծմէքտէ օլտուղունու Թէսլիմ
իտէնէլիմիզ պէտիհի տիր :

Պ Ի Ր Լ Ն Տ Ա Ս Ա Յ Ն Է Ս Ի

Ա

Երկրագունա նամ լիսալէնին Դեկ-
տեմբեր նիւսիսէսինտէ միւնտէրի՞՞ մէշ-
հուր Հրաչեայնըն « ՄԱՐԴԻԿ ԵՒ ԻՐԻ »
պահսընը՝ պիլիմ վուֆուրու էհէմմի-
եէթլէ դըրաաթ էթմիշ օլտուղունուզ
կիպի, ահվալը մաթպուլաթը միլլիյէ-
միզէ իսթիգսաքեար օլան հէր առէ-
մին տախի, պիր էհէմմիեէթի մախ-
սուսէ իլէ նազարը միւթալէատան
կէշիլմիշ օլաճալը մէլհուզ տուր :

Զիրա զիր օլունան պահատա, դը-
րասէր Ատոմուն իսթալընտան միւ-
թէէսիրէն՝ հաֆթալըզ Մասիս աէ,
միլլէթիմիզ մաթպուլաթ ալէմինէ աէ
կէօզ կէզտիրմէքլիյէ լութֆ իթմիշ օ-

լան, վե հեյեթի թահրերիյէ ազա-
սընտան պուլունտն զաթըն նազա-
րիեաթը վազատար՝ սըրֆ սաթհի,
խաֆիֆ, վե տէ խօտքէսէնտանէ օլ-
տուլունա տաիր օլտրագ տէր միեան
խտիէն էսպուպը միւճիպէ, Լըմէնի
մաթպուլաթը հագգընտա պիրնազա-
րիեաթը սահիհէ հիւքմիւ ալմըշ տրը
տէնսէ ճալզ տիր:

Իզահաթը մէզպուրէնին՝ մաթլու-
պա քեաֆի սիւրէթտէ օլտուլունա
պինտէն, պիզ՝ օլ պապտէ պիր շէյ
տիմէք թէքէլիւֆաթընա կիրմէերիպ,
աղմիմիզ՝ սատէճէ մուհարրիւրի մուսու-
լիէյհին նազարիեաթը մէզքիւրէսի
հագգընտա իթա օլունմուշ օլան սը-
ֆաթլարըն, բէհինիսէվապ օլտուլու-
նու թատտիգաէն իպարէթ օլաճագ
ալը:

Մա մաֆիհի օլտար տա խաթրա կէլ-
մէսին քի, պիզ պու մագալէեի, պիր
չօգ դատար ասար միեանընտա, Ֆե-
րէյիմ տաիր մուհարրիւրի մուսուլիէյհ
նազարընտան ինհիրաֆ իթմիշ օլմասը
իչուն պիլինֆիալ եաղաեօրուզ տէ-
եու, զիրա նազարիեաթը մէզպուրէ
պիլիմ իչուն գաթան ճայը էհէմի-
եթ տէյիլ տիր, նիչուն քի:

Ֆէլէյիմիզ՝ նիշէ միւթէպէր զազէ-
թալէրտէն, վե միլէթիմիպին էքտէր
գալէմահիպլէրիտէն պաչգա, պուն-
տան ազաէմ՝ Էսթերն էֆսքէս կիպի
պիր միւթէպէր վարադատա «Էրմէնի
մաթպուլաթըն պիր հօգասըն վար
խտէ, տնը տա միւքէմիլէ բէսիմէրիյէ
Ֆէրէֆ բիտալէսի իքմալ իյլէտի» տէ-
եու գատրի թէրֆի պույրուլմուշ օ-
լարագ, վե տէվլէթլու Միւնիֆ փա-
շա հազրէթլէրի կիպի ալիմ վէ էաիպ
պիր զաթը ալինին, ճալիպի նազարը
ալզգաթլարը օլարագ, էօյլէ խօտպի-

նանէ գաֆա թութան հէյեթի պի-
նէֆսիհիլէրտէն չօգ եիւքսէք մէնպա-
լէրին իլթիֆաթընա մագհար օլմուշ
տուր քի, պու տա պիլիմ իչուն միւ-
ճիպի թէսէլլի պիր ֆաթր ու միւպա-
հաթ, վե նազարիեաթը մէզպուրէ-
նին սաթհի օլմասընա մէտարը գա-
նաաթ ալը:

Պու սէպէպտէն մուսուլիէյհին ֆէրէֆ
իչուն պիր շէյ տիմէմիշ օլմասընին
էհէմիլիէթսիլլի նէ խտէ, տէմիշ օլ-
մասը ֆարզ իաիլտէ տաիր եինէ օ
տուր, վե պու մէսէլէեի ֆէրէֆ պիր
վազըթտա քէնաիսինէ տէ մէշմուշ
նազարըլա կէօլէթմէզ:

Պիզ՝ խուսուսու մէզպուրտան տօ-
լտէր Հրաչեայէ հագգ վէրմէրիք
իչուն շու հօգթալարը կէօլէտէրիզ
քի, մուհարրիւրի մուսուլիէյհ հէր պա-
շընը գալտըրալգճա եաղըրտանէլէ-
րինտէ մուալագ օլան պիր իրի էնսաւ
այնէսինէ պազըպ տա, քէնաիսինի
միւլահհամ վե թէնալլի կէօլմէքլիյէ
ալըշմիշ օլտուգճա, ալթըզ էթրաֆ
ու էքնաֆընտա պուլունան էն կէօ-
թէրիլլի շէյլէրի պիլէ գարընճատան
ֆարգը կէօրէ պիլլի մի:

Վէ էօյլէ պիր էնաամ այնէսի իլէ
պատիրէթի իսլալ, վե գուվլէյի ա-
խիգէսի իսթիզլալ օլունմուշ քիմնէ-
տէն, նազարիեաթը սահիհէ կէօլէ-
տլլի մի:

Վէ պիր նազարիեաթը մաալուլտէն
միւլէլլէա օլան իղթիրարմէնալլիլին
թախաիլ իյլէմիշ օլտուլու ֆիքիրտէն,
գուվլէյի միւմէյեիլէյի սալիմէ մէ-
մուլ իալլի մի:

Էօյլէլէրտէ նէ մուհաքէմէ օլուր,
նէ տէ թէրազույի ինսաֆ. պու հէյ-
եթ՝ հէլէ շու Յէ սէնէլիք գօճաման
Մաաիսի տիւրիւպ պիւքիւպ տէ գօլ-

թուգ ակթընա ալալըտան, եախօտ տահա մօղրուսու օ բերի ճիւղինն՝ հէնուլ աչըլմագտա օլան պիր եափ-րագ սահէսինտէ մուլտալանմաղլըլա շիթապ իյլէմիշ պուլունմասընտան պէրու վար ա, էօյլէ պիր դանըգար, վէ օ գատար գուպարար քի սըգըշըն-ճա գալէմի քիթապէթէ, ալէաթը գուվլէյի ճէպրիյէ հի.քմիւ սլարը-մագտա, վէ պաթթալ Արնէշին սիւթունլարընը մօլտուրան սէրմայէ տարլըգ. . . ինթիեաճարըլըգ. . . վէ տէ չինար աղաճլարընա տահանմագ լըգ քէյիմէլէրի ակթընտան, իպատուլ-լահա քիւլ եուլթտուրմագլըլա գալ-գըշմագտա սըր:

Հէյեթթի մէզպուրէ՝ քէնտիլէրինն քիպր իլէ մէսհուր կէօղլէրի կիպի, ալէմ տէ քէնտի սըֆաթը ճիտաիյէ-լէրինի կէօրէմէզ զանն իթտիրէն պիր մէնֆուր քիւլթաիլըլա միւպթէլա օլ-մուշ տուր քի Բապպիմ սագլասըն: Պու խիլաթը ճահիլանէ օլան իղթի-րար՝ պունլարտա օլտուգճա, պու հալարէրվաղքեարի խաֆիֆիլք՝ մէս-լէրի մուլթաիլէզլէրի պուլունտուգ-ճա, պու թէպաշիրի բէնիր, վէ բէ-նիրի թէպաշիր կէօրէն իւեուռու մտա-լուլէ, պու հէյեթթիլէրինի միւլահհամ կէօթթէրէն այնէ, վէ պու թէճրիւպէ-սիղլիք միհվէրի իւզէրինտէ ճէրեան ի-տէն իտարէ օրատա պաղը օլտուգճա, աղասընտան սատրա շաֆի պիր շէյ սա-տըր օլմամասը տա ճայը թէաճճիւպ աէյի տիր, Պինահէն ալէյհ Հրաշեայնըն օլպապալտէ օլան միւլթէալէասը, վէ օլ ճէսուռ իւնա ինքնասիրաբար տէմիշ օլմասը, պիղճէ տէ գարինի սէվապ, վէ իթիրազտան սալիմ պիր ճէվապ սըր:

ԳԱՅՍԵՐԻՅԵՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԸԼԸԼԸ

(Ճիյճ 3 նիւսխէ 7 shk shkլաւ (սա. 111)

«Մա մաֆիհի ֆէրինի զալպա եիւզ թուլան կէօզլէրի՝ հէնուլ խիլաթը մէ-մուլ պիր տիրիլիք իմա իթմէքտէ, վէ եիւզլէրինն տէրիսի տէ, ալնը՝ վէ պօյնու պօղալը գատար գըրըշմալը օլտուգտան պաշգա, լիգասընտա պիր լաթիֆ փարլագ-լըգ միւշահատէ իտիլմէքտէ իտի. առաւ-սաղընտան տէհիլիլ իւսթիւնէ սաղմըշ օլան իւշ մօմլու պիր պիւեիւք ճամ ֆէնէր-տէն մաիտա, իքի եանտա օլան թըրապի-զանլարըն պիթ իլիյինէ գօնուլմուշ իքի ա-տէա տաիսի տիվան շամատանը եանմագ-տա օլտուգտանտան, զահէթ թիւշան օլմուշ օլան իշպու սօֆանըն գարլարընըն, վէ աիվարլարընտա օլան նագաշլարըն եաղլը պօեալարը փարըլ փարըլ փարլամագտա իտի:

«Միւճէսսէմ նագաշլար, սօն տէրէճէ-լէրտէ միւճիւլի թէհայիւր պուլունտու-ղունտան, էվվէլա սիլէ օնլարը թաարիֆ իտէ եիմ:

«Սօֆանըն գափու իւսթիւնտէ հավլիէ շագըր իքի բէնճէրէսի օլուպ, սէօվէ տէ-րինլիքլէրի իւսթիլէրինն պիրիսինտէ կիւ-նէշ, վէ տիկէրինտէ մահիթապ, վէ սաղ թարաֆտա օլան բէնշէրէ սէօվէսի-նին պիր թարաֆընտա պիր էլինտէ բէր-լէրի զահէթ տօլաշըլը վէ խաջը օլա-րագ շիֆթէ անախթար, վէ տիկէր էլին-տէ Աւետարան թուլմուշ օլարագ Պիտ-րոս առաքեալըն, վէ գարշըսընտա քէզա պիր էլինտէ գաւազան վէ տիկէր էլի կէօյսիւնտէ օլարագ Պօղոս առաքեալըն, վէ սօլ թարաֆտաքի բէնշէրէ սէօվէսին-տէ իտէ, գարշըլըլը թաղէոս Բարթո-լէմէոս առաքեալարըն բէսիմէրի եա-լըլ իտի. վէ բէնշէրէլէրին ալթ սէօվէ տէրինլիքլէրինտէ տաիսի զինճիր իլէ պիրէր գալագ աղաճընա պաղլը, վէ պիր պիրինէ գարշը օլարագ պիր ալուլան վէ պիր տէ գապլան բէսիմի վար իտի:

«Տիվարլարըն տէօրթ քէօլէսինտէ տէօրթ աւետարանիշ բէսիմ օլուպ Մատթէոս Ա-

ւետարանիչին պիր էլինտէ թիւյ գալմ թութութեօր օլտուղու հալտէ, իւսթ պաշընտա օլուպ նազարը հայրէթլէ տէնէմէքտէ պուլունտուղու Մէլէքէ տէ էօյլէ պիր լաթաֆէթի հիւսն ու հէյեէթ միւշահատէ օլունմագտա իտի քի, ճիտտիսինտէ՝ անտէն գիեատէ պիր չէյ թասավլուր իտիլէմէզ իտի:

«Յովհաննէս Աւետարանիչին հայրէթպախշ հիւսնիւ, վէ պաշընը նիմսիւրէթտէ սէմաեէ տօղրու գալորըպ տա կէօզլէրինին սիւզիւլիւշիւ, վէ ումուղու իւսթիւնտէ տախի, գարա գուշունուն գանաթ կէրէրէք տուրուշու, պու ալէմտէ անճագ մէշուր րէսսամ Ռաֆայէլին գալմ վէ ֆըրչասը հիւնէրինէ մախսուս իտի:

«Ղուկաս Աւետարանիչին մաալիւմ օլտուղու իւզրէ եանընտա էօքիւզ, վէ Մարկոսուն իսէ ֆիշօր ճանաւար պաշլարը պուլունտուղու հալտէ, հաքէզա զանէթ գըեագ սիւրէթ տէ նագշ իտիլիւշ իտի:

«Աման աման... տիւարըն սաղ թարաֆընտա իքի Աւետարանիչին օրթա եէրինէ պօյտան պօյա պիր դասասան պատկերի եագըլմըլ իտի քի, արթըզ պու կէօրիւմէյէ շանան պիր չէյ տիր. պունու կէօրիւպ տէ սիւշարը տէհէթ օլմամագ միւմքին օլմամազ:

«Շիմոի սիգէ նասըլ թաարիֆ իտէեիւմ. չէօյլէ պիլինիւզ քի, օ՛ հիյպէթլի րուզի մահչերտէ էֆէնտիմիզին իճրասընը պէեան պուեուրտուղու քիւլլիւ չէյ՝ կէօզ էօնիւնէ կէթիւրիւմիւզ կիպի քեամիլէն մանգուշ իտի:

«Ղամիսք պուլունթլար իլէ իհաթա օլունմուշ պիր ասիւման, վէ ասիւմանըն ֆէվզինտէ, վէ զիեալար իչինտէ Հայր Աստուածըն րէսմի վար իտի քի էթրաֆընը Մէլէքէր գուշաթմըլ, վէ անըն ալթընտա տախի իքի եանլը օլարագ Առաքեալլար, Մարգարէլէր, Հայրապետէր, Մարտիրոսլար, վէ սաիր աղիւզլէր վէ սատըզլար գաթարլանմըլ օլտուղու հալտէ, վէ օրթա եէրտէն պուլունթլար եարըլմագտա վէ Հրեշտակլար իսէ սուր պօ-

րուսու չալմագտա պուլունտուղու թագտիրտէ, Յիսուս էֆէնտիմիզ տիւնեանեա նիւզիւլ իտէրէք չէրիաթ քիւրսիւսինէ օթութումուշ իտի:

«Իէրէսթարի պուլունան Մէլէքէլէր քեամիլէն էթրաֆընա տիզիլիւպ, վէ Գարրիէլ Հրեշտակապետ իսէ, պաշը նիմ տէվիր զիեա իչինտէ օլարագ գանաթլարընը աշմըլ, վէ էլինէ տախի չէրիաթ թէրաղուսի ալմըլ օլարագ էֆէնտիմիզին սաղ ճիհէթինէ տօղրու տուրուպ, վէ հատտի հիսապը օլմաեան ճանլարը վէզն իթմէքտէ, սատըզլարը Մէլէքէրէ, վէ ֆասըզլարը կէօզլէրինտէն պալգա պէեագ եէրլէրի օլմաեան, վէ սիւրիւնէն գույրուզլարը, վէ գանճա կիպի թըրնագլարը իսէ խավֆ ու իւրքիւնթիւ պաղըլաեան սաղայէլէ վէ րէֆիզլէրինէ թէսլիւմ իլէմէքտէ իտի:

«Օրատա սատըզլարըն՝ մէլէքէր ուղրունա գաթըլըպ տա պիր էտայը հալիմանէ իլէ ճէննէթէ ասօղրու կիտիլէրինի, վէ կիւնահքեարլարըն իսէ, հիյպէթլի աղընը կիրտապ կիպի աշմըլ, վէ պիր աթէշտէն խօրթում միսիլլու օլան տիլինի տըլարը պըրագմըլ, վէ էն ուֆաղը ֆիլ աիլինտէն կէօնիւլլիւ տիլլէրինի տէ սըրըթմըլ պուլունան ճանաւարըն քիւլլսան կիսի աթէշ քիւսքիւրէն աղզընա տօլտուրումագ իւզրէ, տէմիր չէնկէլլի գանճալար իլէ չէքիշտիւրիւլլէրինի կէօրէն ատէմին, պիր թարաֆտան մէսրուր օլան գալպի, տիկէր թարաֆտան տիւշարը հէյպէթ օլմամագ, վէ պիւթիւն թիւլլէրի իւրրէրիւպ աեաղա գալգումամագ միւմքին տէյիլ տիր:

«Սօլ թարաֆըն տիւարընտա իսէ նէ՛ պիլլէեիւմ, պիր թագըմ աղիւզլէրտէն պաշգա, իսաշէր էմիլինին րէտէրի իսմի Գրիգոր օլտուղունտան օրթա եէրտէ տախի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչին Տրդատ թագաւորու իմանա կէթիւրտիլի, վէ էթրաֆընտա իսէ չէքտիլի չէտիտ իչքէնճէլլին րէսիմէրի վար ըտը քի, անլէրի էկէր պիրէր պիրէր պիլտիրէճէք օլմամ ուզուն կիտէր, գաթէն ճիւմէսինիտէ պիլիւրսինիզ:

(Մասլոսի սօնրա)

ԲԵՍՍԱՄԼԸԳ

Պիր փարչա քեաղըտ, եախօտ պիր ուֆագ մուշամմա իւզէրինտէ, ինսանը հարէքէթ իտիւօր, վէ հայվանաթը կէզիօր կիպի կէօսթէրէն. վէ էնվաթ թէզէննաթ իլէ միւզէյէն, վէ հատա ու հիտապա կէլմէնէն պէրը, պահը, վէ ափումանը իսէ, էլ դատար պիր չէնպէր իլինէ սըղտըրմաճաւնա նագչ ու թէրսիմ իտէն օ ըէսսամ ֆըրչալարը նէ հիքմէթը շէյ տիր:

Պունուն իչուն աէյիլ քի եալընըզ զիրուհ օլանլար, իլլա հէյնէթի աուլիլէլէրինի՝ այնէտէն սէյր օլունմագտա կիպի քեաղըտ իւզէրինէ նագչ օլունմուշ պուլան զիրուհուն զայրըսը տախի, տիլէ կէլսէ վէ իզհարը հայրէթ իթսէ կէրէք տիր:

Կէլէլիմ քի, սէնկի մէրմէրի, եախօտ տաթ թաշլարը, աղաճլարը, քիրէճ՝ մատէն՝ վէ ֆիլ տիլէրինի ինսանա՝ հայվանա՝ վէ սաիր մաթլուպ օլունան շէյլէրէ թահվիլ իտէն օյմաճը գալէմլէրի տէ, միւճիպի հայրէթ վէ բիւր մարիֆէթ աէյիլ մի տիր:

Իւտէպա վէ շուարա բուհա մանէն պախը հայրէթ իտէր իսէ, պունլարտա անը մատտէթ էն տիւշարը թէաճճիւպ իտէրլէր:

Անլէր՝ գուվլէյի հաֆըզէնի (յիշուլութիւն) իթիլա իտէրլէր իսէ, պունլար տա գուվլէյի միւթէխայիւլէնի (երեաղայութիւն) իհաթա իլլէրլէր:

Անլէր՝ էֆքեարը ինսանը Ովկիանոսլար գատար թէվաթ իտէրլէր իսէ, պունլար տա իտաւալը՝ իւմանը պիփաեանա չէվիլիլլէր. վէլ հասըլ անլէր հիքմէթի մանէվիլէնին, պունլար տա

մատաիլէնին խատիմի էսպապը իլհարը աըրլար:

Սոկրատըն բէնչէրէսի (պատուհան Սոկրատայ) ահվալը մանէվիլէնէյի էտէպիլէնի սէյր իթտիլիլ իտի իսէ, կերէսին բէսիմի տախի էօմիւլ ինսանը կէօզ էօնիւնէ կէթիլիլ իտի: (1)

Սրիստատըն զալիլէնի միւսէլլէսէսինին հօգթայը մէրքէզիլէսի՝ էտէպիլէնաթ իչուն պիր միգեապը մանէվիլ իտի իսէ, ֆիգիաւըն սանէմլէրի տախի, Ողիմպոստա իլահ պըրագմանըպ տիւնեաեա էնտիլմիլ, վէ պիւթիւն խալգա՝ հարաքէթ ու ամալը ինսանիլէնի իլահլար եագընէն սէյր իտիւօրլար խալֆը վէրմիլ իտի:

Համերոսուն հագըզի, վէ էտէպի, Ովիգիստուն մէճազի շիլիլլէրի՝ նէ տէրէճէ իթթիլապը էֆքեար իտէրլէր տի իսէ, Պարապիստուն բէրտէսի տախի անլէրաէն կէրի գալմաթը. վէ էն մէշուր բէսսամ Բսեւքսէսին պիլէ բէսիմ բէրտէնի, սահիհէն պիր բէրտէ տիր գանն իթտիլէնէք գատար կէօզլէրինի պաղլաթը:

Նիհաեէթ շաիրլէր՝ էտիպլէր՝ վէ էրպապը գալէմլէր ֆիքրէ տախիլէն, լարին բէսսամլար վէ օյմաճըլար խարիճէն հիւքմ իտէրլէր:

Էվվէլլէրլէրին հիւքմիւ՝ ինսանա ֆիքիլ խաղնէսինտէ, լարին սօնրաքիլլէրինի կէօզ էօնիւնտէ օլարագթէսիլ իտէր:

Վէ թէաթրօ թամաշակեաշլարը, իչպու թէէսիլաթըն իքիսինի պիր եէրտէ իճրա իթմէք իչուն իճատ օլունտու:

Իղահաթըմըզա տէլիլ օլարագ պուրատա իթալիլալը մէշուր բէսսամ Ռաֆայէլին թէքտէն իլլէրլէնին պիրիլի

(1) Պու բէսիմ Ա. 318 319 320 321 սահիֆէսինէ վագ օլունտու:

օլուպ, Ինկիլթէրատա Համբլթըն Գօրթ
նամ մահալոտէ մահֆուզ պուլունան
րէսիմլէրաէն պիրիսինի վաղ էլլէտիք:
Իշպուլ րէսիմ Պետրոս վէ Յովհան-
նէս առաքեալարըն հէյքէլ գափու-
սունտա տիլէնճիլիք իտէր օլան պիր
թօփալը, տեաղա գալտըրմըշ օլմալա-
րընըն րէսիմ տիր:

Պու վագաանը աչըգտան հէ տէրէ-
ճէ պէլալէթ իլէ տըրդ գըլլագ, հէյ-
քէլին կիլգէշ տէնիլէն գափուսունու,

սիւթունըրընտա օլան սանաաթլը օյ-
մալարը, Յովհաննէս առաքեալըն մա-
լիք օլտուլու ֆէվզ էլատէ հիւանիւ,
վէ Պետրոս առաքեալտա պուլունտն
Մենաորվարի հալ ու հարաքէթի հէ
գատար տա լաեըգը վէճհլէ նագչու
թաարիֆէ չալըշմըշ օլտագ, րէսիմի
իլէ պէրապէր նագլ ու ըիվանէթ իթ-
մէմիզ կիպի, էֆքեալըն ինսանա հիւքմ
ու թէէօր իշլէտէ պիլմէք միւմքին
օլամաղ:

Տ Է Լ Է Մ Ս Պ

(Ճիշտ 5, Ախարհ 7 ճեմ ճեմում (սա. 109))

« Փիլոկղէս՝ տիւղմէն իւղէրինէ պիւհիւ-
ճիւմ քէմալէն զալէպէ էթտիքտէն սօն-
րա, գօրգտուղու իֆասաւըն էօնիւնիւ
ալմագ իւղրէ ալտէթէ չիթապ իթմէքտէ
իքէն, Պրոտեսիղաս տախի պէնի իղֆալ
զըմնընտա հէնուղ իսթիլսաը վագըթ ի-
տէմէմիշ օլտուղու էճիւտէն, ֆիւթուհա-
թը վագաասընտան իսթիֆատէ իթմէք
իւղրէ կարպաթիա ճէզիրէսինի իսթիլա
էթմէսինի, պէնիմ աղզըմտան փիլոկղէսէ
պիւլիւրմիշ, վէ իշպու ճէզիրէնին թէս-
խիրինի՝ պանա էն զիւստէ սուհուլէթի
կէօսթէրտիյի թագտիրտէ: Էսնայը իս-
թիլաւտա փիլոկղէսէ՝ իգթիլա իտէն միւ-
հիմնաթը հարալյէնին էքսիլմէսի տէսի-
սէլէրինի տէ չէվիրիպ, վէ հաթթա թա-
րաֆըմտան՝ թէվֆիլգի մուամէլաթը սէք-
թէտար էտէր պիր թագըմ տա էմիրլէր
վէրմիշ իտի: »

« Վէ Տիմոկրատ իամինտէ էն միւֆսիտ
պիր իստտէմէմի տէ քէնտիսինէ մուալին
ճէլալ էթմիշ օլտուղունտան, պու խապիս՝
սէրայըմտա վուգու պուլան էն ուֆագ
չէյլէրի տէ տէնէր, վէ կիտիպ օնա ճա-
սուսընդ իտէր օլտուղու հալտէ, գա-
թան պիրպիրլէրիլէ կէօրիւլմէզլէր, վէ
միւթթէֆիլգ իւր րէէյ տէյիլլէր տիր
թասնիթընտա կէզէր իտի: »

« Իլինիլն պիրիսինտէ պու խառնէմէ՝
ղանէթ կիզլի, վէ էն թէհլէթլի պիր
սըր իզհար իյլէմիշ օլտուղու իճասէ-
սիլլէ հուզուրումա չըգըպ — փիլոկղէս,
տէտի, մուգաֆֆէրիէթինէ մաղրուրէն,
քիւլլիւ զապըթանը ասքէրիլէ իլէ իթ-
թիֆագ իտուպ, նէֆէրաթա տախի իհ-
սան ու միւվաէտէ, վէ միւզիւր սէր-
պէսթիլքէրէ միւսաատէ իյլէմէքտէ, վէ
պու թարիլլէ տօնանմանը վէ օրտու-
նուզ վասէթասըլլա կարպաթիա ճէզի-
րէսինէ հիւքիւմտար օլմագ աղմիտէ
տիր: Իլթէ իշպու նիյեթի միւզիւրիսի-
նի հալի օլարագ տօսթլարընտան պիր
զաթա եալմըշ օլտուղու պիր գըթա մէք-

թուպի քի, իշին սըհէթինէ իլթիպահա
մահալլ պըրագմալ պիր տէլիլի զահիրի
տիր: —

« Իշպու մէքթուպու՝ Տիմոկրատ իլէ իթ-
թիֆագը ֆէսատ իտէրէք՝ Պրոտեսիղաս,
էօյլէ պիր պի թըպզըհի սիւրէթալ թագ-
լիտ իյլէմիշ իտի քի, հինի գըրաաթաա
փիլոկղէսին խաթթը տէսթի տիր զանն
էթտիմ. աղլըմը ֆիքրիմի շաշըրը վէր-
տիմ, գըրաաթընը պիր գարար թէքրար
իտէր, վէ անըն մէսալիհի ճարիէէյի միւ-
հիմնէմալէ պիր թէճրիւպէ կէօսթէրմիշ
օլտուղու ֆարթը սատագաթը պիգա-
րարի, վէ իւպուտիլէթի սահիհէյի ֆէ-
տաքեարի հէր խաթթըմա խութուր իթ-
տիքէ, փիլոկղէստէն էօյլէ պիր չէյ մէէ-
մուլ իտէմէզ իտիմ, Վէ լեաքին անըն
խաթթը տէսթիլլէ եաղըմըշ կիպի օլա-
րագ մանգուրիմ օլան պիր մէքթուպ ի-
շուն նէ՝ իթմէլի, վէ նէ՝ վէճհէ իթիմատ
իթմէմէլի իտի: »

« Տիմոկրատ՝ հիյեէլ ու տէսիսէսինէ
մէյաւան վէրմէքտէ օլտուղու մու չազըն-
սա, օ՝ գատարա գանաաթ իթմէկիպ —
Մաազուր սուեուրուհուղ ճէսարէթիմէ,
տէտի չէօյլէ պիր շիւպհէ կէօսթէրէրէք.
մէքթուպուն պիր իպարէսինտէն տօ-
լաեը արզը իզահաթ իշուն միւսաատէնիզ
օլա պիլիւր մի. փիլոկղէս մահուտ տօս-
թունա՝ մէսէլէ հագգընտա Պրոտեսիղաս
իլէ էսրարէն միւլագաթ իթմէսինի կիզլի
իլարէթ իլէ իսիս իթմէքտէ, վէ սուտ տա
Պրոտեսիղասըն տախի քէնտիսի իլէ հէ-
մէֆքեար սուլունտուղունու, վէ սի-
զին ալէյհինիլալէ իթթիֆագը ֆէսաթ
էթմիշ օլտուղլարընը քեաֆի սիւրէթ-
տէ խապաթ իյլէմէքտէ տիր. վէ հաթթա
սիզի հէլաք իթմէք նիէէթիլլէ պարըշմըշ
տըրլար. մալիւմիւնիւզ քի, փիլոկղէ-
սի կարպաթիալար իւղէրինէ սէվ-
գէ մէճպուր իտէն Պրոտեսիղաս իտի. էվ-
վէլէ պիր գարար փիլոկղէսին ալէյհին-
տէ պուլունուր օլտուղու հալտէ, եաղըն
վագըթտան պէրու տուր քի անըն հագ-
գընտա շիքեաեթ իթմէտիքտէն պաշգա
պիլ աքս սէնա իթմէյէ, վէ հէր խու-

սուստա թէպիւրեյսի թարափընը իւթի-
զամ իյլմէյէ պաշխառը. վէ հայլը վա-
գըթտան պէրու տա, հիւսնիւ մուամէլէ
իլէ պարընմագտա տըրլար. պուսնլարըն՝
կարպաթիաեը պէյնլէրինտէ թագսիմիթ-
մէք իւզրէ ագտը իթթիֆագ իթմիլ օլ-
տուգլարը իչուն ասլա շիւպհէ իթմէմ.
տէյլմի քի քէնտի շէօհրէթէրէսթլիյի-
նի գուվվէտէն ֆիլիլէ կէթիւրմէք նիեհ-
թիլլէ, թաալիմաթը քիւլլիւյէնիզէ գար-
շը օլարագ պիւր թագըմ հիւսնիւմէրէ
ճիւրաթ, վէ ասաքիւր վէ տօնանմանըզը
իլգայը մագարաթ իյլէտի:

— Էկէր փիլոկէս իլէ միւթթէֆիգ օլ-
մամըլ օլտա խալլէր, Պրոտեսիդաս անըն
շէրէֆի իչուն չալըշը մը խոի. խայըր
խայըր պուսնլարըն պիւր հիւքիւմէթի ա-
զիմէ էլէ կէթիւրմէք, վէ իհթիմալ տըր
քի սիզլին հիւքիւմէթիւնիզլի տէվլիւրմէք ի-
չուն պիւրպիւրէրիլլէ իթթիֆագ էթմիլ օլ-
մալարընտա շէք ու շիւպհէ եօգ տուր:
Իչպու խալիսանէ իֆատէլէրիմ իւզէ-
րինէ, անլէրին էլինտէ եինէ նուֆուգու
հիւքիւմէթ պըրագըր իսէնիզ, հէր հալ-
տէ հագգըմտա առաւլէթլէրինի ճէլպ իթ-
միլ օլաճաղըմը պիլիւրիմ էմմա, պէյիս
եօգ տուր, եթթիլլէր քի գուլունուզ հա-
գըգաթը հալի սիզէ արզ էթմիլ օլաեըմ:

« Տիմոկրատըն շու սօնրաքի ճէվապը,
պանա շէտիտէն թէէսիւր էթտի. փիլոկ-
զէսին խըյանէթի իչուն արթըգ թէրէտ-
տիւտ իթմէզ, վէ Պրոտեսիդաս իլէ իթ-
թիֆագը ֆէսատ իլլէմիլ օլմալարը հագ-
գընտա տախի, գալպիմէ շիւպհէ կէթիւր-
մէզ խոիմ. խուսուսա քի, Տիմոկրատ պիւր
գարար — Էկէր փիլոկէսին կարպաթիա-
եը իսթիլա իթմէսինէ պէքլէր իսէնիզ, պիլ
ախէրէ անըն մէննի ամէլի իչուն ֆուր-
սաթ պուլամագընըզ. իմտի վագըթ էլտէ
իքէն իսթիհասալը էսպապը էմնիեթիւնիզ
իչուն իսթիհալ պուսնլարընուզ — տէեու
իլազէյի մագալ խտէր տի:

« Ինսան գըսմընըն մէքրի ըրաքեարա-
նէսինտէն նէֆրէթ կէթիւրիւր, վէ քիմէ
էմնիեթի իտէճէյիմ իչուն չալըրըր գա-
լըր խոիմ. զիւրա փիլոկէստէն տախի խը-

եանէթ կէօրտիւքտէն սօնրա, մէզիեթ-
տէնիլէն քիւլլիւ շէյ՝ պանա սանաի կի-
պի կէլիւր խոի: Շու նանքօրուն հէման
վիճուտինի օրթատան գալտըրմալըլը
գուրար, վէ լեաքին Պրոտեսիդաստան
տա գօրգտուղում ճիհէթլէ, նէ՝ եափա-
ճաղըմ իչուն պիլ գարար խոիմ. նիչուն
քի անը իթհամ իթմէք տէ, վէ չախսընա
էմնիեթի կէօթէրմէք տէ պէնիմ իչուն
միւհլիք պիւր հալ խոի:

« Ագըպէթ շիտտէթի էնտիլէմտէն նա-
շի քէնտիմի գալթա գատիւր օլամաեա-
րագ, փիլոկէս հագգընտա օլան իլթի-
պահըմը Պրոտեսիդասա աշմամա, պիւր-
տէն պիւրէ էյիմ պէյիմ օլտուղու իլէ պէ-
րապէր, անըն սատագաթընը, շէօհ-
րէթ սէվմէզ ախէագընը պանա ան-
տըրթաըրըր, հիւսնիւ խըտմէթլէրի սէ-
նասընը արշա չըգարըր, վէ անըն իլէ
վուգուա կէլէն իսթիլաթընա կէլինճէ,
պիւր մուհապպէթի տօսթանէտէն իպա-
րէթ խուլլինէ պէնի գանտըրմագ իչուն,
հէր նէվի թէտապիւր իսթիմալինէ չալը-
շըր խոի: Տիմոկրատ իսէ, տիկէր թա-
րաֆտան լաեհնգաթի անլէրին իթթի-
ֆագը ֆէսատընը իիւթար, վէ ֆուրսաթ
հէնուզ էլտէ իքէն փիլոկէսին իթլաֆը-
նա իսթիհալ իթմէքլիլիմ իչուն խարար
իթմէքտէ պուլունուր խոի: Նագար գը-
լըքօրմուսուսուզ ազիգիմ Մէնտօր, մէ-
լիքլէր նէ՝ տէրէճէ պէտապաթլըզ իչին-
տէ, վէ եէտի պէշըտէ էյլէնճէ տիւրէր.
խուսուսա քի, հուգուրլարընտա տիթրէ-
եօր կիպի դանն օլունտուգլարը եէրտէ:

« Պիւր մուամէլէյի սիեաթիեյի ամիգէ
իճրասընտա պուլունմուշ օլուպ, վէ Պրո-
տեսիդասը խալէճանը ազիմէ իչինտէ պը-
րագըրըմ վէհապըլլա, փիլոկէսի հէլաք
իթմէսի իչուն Տիմոկրատը խաֆիլէն տօ-
նանմաեա կէօնտէրուր: Պրոտեսիդաս տա-
խի մուամէլէյի միւթէմալլիգէսինտէ օ
տէրէճէ իպրագը մէհարէթ խտէր տի քի,
քէնտիմի ալտանըքօր կիպի կէօթէրէ-
րէք պէնի պիւսպիւրիւն իղֆալ էթտի
պիթիւրտի: Իմտի Տիմոկրատ մահալինէ
վասըլ օլտուգտա, ֆըգտանը լէվազիմա-

Թը հարպկյեալէն տօլաեը փիլոկղէսի պիր իզթիրապը ազիմ իջինտէ պուլտու. նի-
չուն քի, սախթէ մէքթուպ իլէ խասմինի
հէլաք իթտիրէ պիլէճէյինէ Պրոտեստիզաս
փէք փէք էմին օլմատըղընտան, էվվէլէ
թէվֆիգի հազգընտա պէնի իգնա իյլէ-
միշ օլտուղու իսթիլատա, փիլոկղէսին
քէսպի մուգաֆֆէրիեթ իտէմէմէսի, վէ
չիւպհէսիգ սիւրէթաէ փարլաեաճագ օլան
խըշմ ու զազապըմը իւզէրինէ տալէթ
իյլէմէսի իչուն պաշգա տէսիսէլէր տէ
գուրմուշ խոի:

« Լաքին փիլոկղէս՝ զաթընա մախսուս
օլան չէճաէթ, տըրսեթ, վէ ասաքի-
րին՝ հազգընտա իզհար իտէ կէլոյի մու-
հապալէթ գուվվէթի իլէ, օ՛ մուհարէպէյի
միււքիլէեի իլէրի կէօթիւրմէքտէ իմիշ.
վազասա թէքմիլ օրտու իշպու իսթիլանըն
քիւսթախանէ, վէ կիրիտլիլէրէ միւզիրը
սիւրէթտէ օլտուղուընտու ֆարգընտա օլ-
մուշիսէ տէ, հաեաթ ու իսթիրահաթլարը,
օ մուհարէպէյին ֆիւթ ուհաթընա մուալ-
լադ սըր կիպի ալէլ ումում զալէպէեէ
չալըլըլար, վէ քէնտիսինի սէվտիրմէք-
տէ օլան օ՛ մէհարէթլի գօմանտանըն
զիրի տէսթիւնտէ, գանի եիւրէքէ նէֆա-
լէրինի իլգայը թէհալիք իթմէքտէ պու-
լունուրլար իմիշ:

« Ասաքիրին՝ փիլոկղէսի պու վէճհլէ
ֆէվգ էլ հաստ սէվէր օլմասը իչուն,
Տիմոկրատըն պիր ֆիսքէ պիլէ վուրա
պիլմէսի իհթիւմալտէն տէյիլ խոի իսէ տէ,
չի չարէ քի զալիմ շէօհրէթէրէսթլիք
ամա տըր. Պրոտեստիզասը մէմուըն իթ-
մէք իչուն, Տիմոկրատա հիչ պիր շէյ
կիւճ կէլմէզ խոի. զիրա փիլոկղէսին հէ-
լաքընտան սօնրա, Պրոտեստիզաս իլէ մաէն
պէնի տիւզճէ տիլխահլարը իւզրէ իտա-
րէ իթմէք մէէմուլինտէ խոի: Պրոտեստի-
զաս տախի, եալընըզ թավը ու հէյեթի
քէնտի թէօհմէթէրինէ պիր թէվպիլիսի
խաֆի օլան, վէ իսթարաթը սալիմէսի
իլէ իսէ, իտասավվուրաթընը պօզուպ տա-
ղըթմազ գուսրէթինէ մալիք պուլունան
պիր զաթ հազգընտա, գաթան սապը
ու թահամիւլ կէթիւրէմէզ խոի:

« Տիմոկրատ՝ տախիս փիլոկղէսին եա-
նընա կիրիպ շըգան իքի նէֆէր եալէրի
քէնտիսինէ ճէլպ իտուպ, վէ պէնիմ նա-
մըմա աազիմ միւքեաֆաթլար վատ իթ-
տիքտէն սօնրա, փիլոկղէսէ միւրաճաաթ-
լէ թարաֆըմտան խասսէթէն կէօնտէրիլ-
միշ օլտուղուընտ, վէ քէնտիսինէ պազի
իֆատէյի խաֆիլէլէրի օլուպ, անճագ օ՛
իքի եալէրին միւվաճէհէսինտէ արզ իտէ
պիլէճէյինի պէեան իթմիշ:

« Փիլոկղէս՝ Տիմոկրատ վէ եալէրէր իլէ
մաէն պիր մահալլի մախֆիեէ չէքիտիքտէ,
Տիմոկրատ հէման խանչէրինի չէքիպ ֆի-
լոկղէսին սինէսինէ կէլա էտէր իսէ տէ,
տարպ՝ միւվազէնէսինի զայպ իտէրէք
խանչէր փէք տէրինինէ իլլէեէմէզ. ֆի-
լոկղէսին իսէ, պու արատա ասլա շալըր-
մազսըզըն, խանչէրի էլինտէն գափուս-
սը, վէ իմոտա տտէմ շաղըրմասը իլէ,
իւչիւնէ պիրտէն մուգալէմէթ իթմէսի
պիր օլուր: Տըչարըտան սէսի իշիտէնլէր
գօլուչուլար, գափուեու գըրըպ իլէրի
տօլարլար, վէ էլլէրի աեազլարը տօլա-
չըպ տա, վար գուվվէթլէրիլէ իւզէրինէ
հիւճիւմ իտէմէմէքտէ պուլունան պու իւչ
քիլինին էլինտէն խաֆիֆճէ մէճրուհ օ-
լարազ փիլոկղէսի գուրթարըլար:

« Պու վէճհլէ եազաեը էլէ վէրմիշ օլան
գաթիլլէր իւզէրինէ եիւրիւեէն ասաքի-
րին հիտտէթի՝ օ՛ տէրէճէ գապարմըք քի,
էկէր փիլոկղէս՝ ճէմմի զաֆիր ուղրունա
տուրումալը օլա, տիտիք տիտիք իտէ-
ճէքլէր իմիշ: Փիլոկղէս՝ Տիմոկրատը թէն-
հաեա չէքիպ, վէ պիր սիւրէթի լաթի-
ֆէ իլէ իշպու ճինաեթի հիլէպազի սէ-
պէպինին նէ՝ օլտուղուընտ իսթիֆասար իթ-
մէտէ, Տիմոկրատ՝ քէնտիսինի իտամ ֆ-
տէրլէր տէեու խավֆ իտէրէք, փիլոկղէ-
սին գաթլի իչուն թահրիւրէն վէրմիշ օլ-
տուղում էմրի իպրապա շիթաալ իտէր.
վէ չունքի միւֆսիտլէր՝ տախիս գէլիլ
օլուրլար. պու խաինի խանչէրէչ տախի,
Պրոտեստիզասըն զամմազլըղընը փիլոկղէ-
սէ պէեան պիրլէ անճագ քէնտի էօմրիւ-
նիւ մուհաֆազաեա շալըլըր:

« Փիլոկղէս՝ ինսան գըսմընըն իհանէթի

հազգընտա տիւշարը տէհէթ ուարադ , հալիմանէ վէ ագիւանէ սիւրէթտէ նէֆ- սինճէ իշէ պիր գարար գըլտըգտան սօն- րա , թէքմիլ օրտուեա Տիմսկրատըն սուչ- սուզ օլտուզընու պէեան , վէ անը թահ- թը էմսիեթի մաթլուպէտէ սալիմէն Կիրիտէ րէվան իտէր . օրտու գօման- տանլըղընը՝ քէնտիսինին հէլաքընտան սօնրա խալէֆի օլաճաղը մէթնի ֆէրման- տէ մուհարրէր օլսն Պօղիմենէ իհալէ , վէ ասաքիւրէ տալիս , պանա սըտգ ու սա- տագաթլարընտա պագի գալմալարընը թաւսիյէ իտէրէք , պիր ուֆագ թէքնէ իլէ լէյլէն Սամուս առասընա չէքիմիլ տիր : Օրատուա Կալընըղլըգ վէ ֆագըրլըգ իշլինտէ , լաքին ագվաթը եէվսիյէսինի օյ- մաճըլըգա պէճէրէքէք , վէ ֆիմասլաւ օլ մէքըեար , վէ զաոտար ինսան գըսմը իլէ , անլըրտէն զիեատէ գէվալլը , վէ կէօզ- լէրի գափալը սանըլան մէլիքլը հազ- գընտա , հիչ պիր լէյ էշիթմէք իսթէմէ- եէրէք , քէմալը իսթիւրահաթ իւզրէ էօմր սիւրմէքտէ տիր :

Պուրատա Մէնտօր իգոմենէսին սէօ- զիւնիւ քէսէրէք « Հագըղաթը հալի սանամագ իշուէն , տէտի . չօղ վագըթ զայալ էթտինիլ մի :

« Խոյըր , տէտի իգոմենէս . Պրոտեսի- զաս իլէ Տիմսկրատըն տամը հիլէքեարա- նէլէրինին պատէհու ֆարգընտա օլտում , վէ չուէքի էշլասը խապիսէնին Կէքտի- կէրիլէ տէ ալէլ իթթիֆագ պարընմալարը փէք միւլքիլ օլտուզընտան , պուշլար պիրպիրլէրիլէ տէ պօզուչտուլար . վէ իշ- թէ պու պիւրիւտէթլէրի իւզէրինէ իտի քի , պէնի իլգա իլլէմիլ օլտուզլարը գաա- րը կիրտալը՝ արթըգ զահիրէն միւլահա- տէ իտէր օլտում :

Թէքրար իտուպ Մէնտօր « Իքիսինին էլլինտէն տէ էգատէյի կիրիպան իշուէն , պաղգա պիր չարէ տիւշիւնմէտինիլ մի » տէտի :

Իգոմէնէս ճէվալընտա « Տիրիլ Եա ագիլիմ Մէնտօր , տէտի . մէլիքլէրին զա- աֆիեթ ու րախապէթինի պիլմէգմիսինիլ . պիր տէֆա՝ քէնտի քէնտիլէրինի փէք լա-

զըմլը կէօսթէրմէք տէսիսէսինի պիլէն ույ- կուեսուզ վէ քիւսթաիս քիմսէլէր էլլինէ տիւշալիլէր մի իտի , արթըգ խէլասթ- լէրինէ իւմիս գալմագ . մա մաֆիհի էն զիեատէ թահգիր իտէր օլտուզլարը քիմ- սէլէր իլէ իհթիրազքեարի սիւրէթտէ կէ- չինիպ , վէ իհսանլար իլէ օգլամասա մէճ- պուր օլտուլար : Իշթէ պէյլէճէ պէն տէ Պրոտեսիզաստան թէնէֆֆիւր իտէր օլտու- զում հալտէ , հէր նէվի նուֆուզու հիւ- քիւմէթիմի անա թէվտի իտէր իտիմ . օֆ , նէ՝ աճաիպ պիր ֆէնտի ֆէվգէլատէ տիր պու . Պրոտեսիզասըն ահվալը հագիդէ- սինի ֆէհմիթմիլ օլտուզում իշուէն սէվի- նիր , վէ լաքին վէրալիմ գուզվէթի նուֆուզիլէնին իսթիւրտատը ճէսարէթինէ զայրը միւզթէտիր իտիմ . խուսուսա քի էսպալը մահզուզիեթիմի ուսթալըգլա օգլամագ , վէ մէնաֆիլի գաթիլէմ իշուէն օղրալմագ կիպի հալլէրի , գալպիմէ զա- եէթ խօշ կէլիւր իտի :

« Մա մաֆիհի զաաֆիեթիմի փաքա չըգարաճագ սէպէպիմտէ հաղըր իտի . զիրա ալէմտէ մէզիլէթի սահիհէ օլտու- զու ինտիմտէ մէճհուլ օլուպ , իաարէյի մէսալիհիմ իշուէն ահապը ֆէթանէթ էլ- տէ իտէմէտիքճէ , տարը տիւնեատա էօյ- լէսի առէմ պուլուհմագ տէյի պիլիւր , վէ պինաէն ալէյհ ֆագիլէթի՝ պիր կիւզէլ էվէամ հիւքմիլնտէ կէօզէտիր իտիմ . վէ քէնտի քէնտիմէ — Պիր միւֆսիտին է- լինտէն խէլաս իշուէն , տէր իտիմ . փա- թըրթը չըգարմանըն ալէմի՝ նէ տիր . տէ- յիլ մի քի եինէ անըն կիպի մէնֆաաթ- բէրէսթ վէ հիլլէպազ պիր քիմսէ եէտինէ տիւշէճէյիմ տիր :

« Իմտի Պողիմենէսին տօնտնմա իլէ մաէն հինի ալտէթինտէ , Կարալաթիա ճէզլիւրէսինէ հիւքմիլ իթմէքլիլի արթըգ գայտ իթմէսիմ . վէ Պրոտեսիզաս խէ քիւլլիլ ֆիթնէքեարլըղը իլէ պէրապէր , ֆիլոլիգէսին Սամուս առասընտա քէմալը էմսիեթ իւզրէ իսթիւրահաթ իթմէքտէ օլտուզում իշուէն տուլտուզում էսէֆի տէ- րուէնին պէնտէն քէթմ իտէմէտի :

Մէնտօր պէթէքրար իգոմենէսին սէօ-

զինելու գաթ խոտրէք, « Աճապա, տէ-
տի. պու գատար սիսեթի հիլէքեարա-
նէտէն սօնրա տախի քիւլլիւ մէսալիհի
հիւքմրանիսի Պրոտէսիդասա իհալէ էթ-
տինիզ մի: »

Իդոմենէս ճէվապ վէրիպ « Վէգանէյի
մէսալիհի ուսուլլիյէ, տէտի. ինտիմոէ օ'
տէրէճէ միւճիպի նէֆրէթ, վէ անլէրէ
գուլադ գօմագ պիլէ, հալլա իթմէզ օլ-
տուղում պիր քէյֆիսէթ խտիքի, Պրո-
տեսիդասան իւհտէյի իտարէսինտէն չէ-
քիպ ալմազլըղը նիսէթ իթմէքլիյիմ իհ-
թիմալտէն տէյիլ խտի. նիչուն քի օ' հալ-
տէ իսթիրահաթըմ զըմնընտա առէթ իթ-
տիյիմ թէրթիպլէրին պօզուլմասը, վէ
միւճէտտէտէն թանին զըլընտն զաթա'
հէր պիր չէյին եհնիտէն թաարիֆ ու
թաալիմ օլունմասը իճապ իտէր օլուպ,
պունու տա իճրա իթմէքլիք՝ պէնիմ իչուն
էն միւլքիլ վէ թէհամիլիւ նա գապիլ
պիր քէյֆիսէթ խտի: Պինաէն ալէյհ
Պրոտեսիդասա կէօզ գըրիւպ տա, ֆիթնէ-
քեարլըղարընը թէճահիւլտէն կէլմէքլիյի
էվլա սասար, վէ անըն առէմի էմիսէ-
թինէ մութթալի օլտուղումու, մահրէմ-
լէրիմէ աչարագ թէսէլլի օլմագլա իք-
թիֆա գըլար խտիմ. վէ իզֆալթըմըն
իսէ, պիլէրէք վուգուլիստէն նաչի, քէն-
տի քէնտիմի նիմ սիւրէթտէ ալտանմագ-
տանըմ տէեու պիլիր, վէ պագէն տէ Պրո-
տեսիդասա, գահրընը զանէթ կէօնիւլ-
սիւզիլիքլէ չէքմէքտէ օլտուղումու սէյլէ-
յի վէրիւ խտիմ:

« Զօգ տէֆա ըէյէյինէ մուխալիֆէթլէ,
մուսամլէսինի ալէնէն թանիպ, վէ էֆ-
քեարընա գարըն հիւքմէր վէրէրէք կէօյ-
նիւմիւ միւթանիպ իտէր տի իսէմտէ,
քիպր ու քէսալթիմէ վագըֆ օլտուղում-
տան, իչպու մուսամլէյի պարիտէմի նա-
զարը էհէմիսէթէ ալմազ, վէ պագէն
նազ ու նիւազ, պագէն տէ միւտահանէ
ու իհթիրապ իլէ պիլ իարարը պի չիւմար
հուսուլու մաթլուպի զայրէթինտէն կէրի
տուրմագ խտի: Խուսուսիլլէ քէնտիմի-
տէն ինճինմիլ օլտուղումուն ֆարգընտա
օլտուղու անտէ, նէվանէվ էյլէնճէլէր իլէ

պէնի թէսքին գըլմագ, վէ եախօտ գար-
չըմա՝ քէնտիմի իգթիզալը կէօսթէրէ-
ճէք, վէ շան ու չէօհրէթի հիւքմրանիմ
պապիստէ ճէհտ ու զայրէթ իմա իտէճէք
պիր իչ չըգարմագ ալմինտէ կէզէր խտի:

« Տաիմա քէնտիմիտէն սագընըր օլ-
տուղում հալթ տախի, անըն պու վէճիլէ
նապըղիլիլի պանա հէր պիր չէյի ու-
նութտուրուպ, վէ տէ քիւլլիւ էսրարը-
մա վագըֆ օլմագտան նաչի, էսնայը իզ-
թիրապըմտա պէնի թէսէլլի գըլար, վէ
գուլվէթի հիւքիւմէթիմ սասէսինտէ ա-
լէմի սարսար խտի: Սէօզիւ ուզաթմա-
եալըմ, պունուն թէլէֆի իչուն պիր գա-
րար վէրէմէտիմ. վէ անը պու հալտէ
մէէմուրիսէթ պաչընտա պուլունտուր-
մագլըղըմտան տօլանը, ֆազիլ քիսէլէր՝
արթըգ մէնֆաաթը սահիհէմի պանա արզ
իսէմէզ օլտուլար: Պատէզին տիվանլա-
րըմտա սէրպէսթ պիր ըէյի իլիտիլմէզ
օլարագ հագգանիսէթ պէնտէն թէպա-
նիւտ էթտի. վէ մէլիքլէրին խարապընա
պախ օլան մուղալթաթ՝ Պրոտեսիդասըն
չէօհրէթիւրէթսթիլիյինէ ֆէտա իթմիլ օլ-
տուղում ֆիլիզէսին ինթիգամընը պէն-
տէն ալտը: Պու կիպի պիր իպրէթի միւտ-
հիլէ իւզէրինէ, կէրէք հիւքիւմէթիմ
վէ կէրէք նէֆսիմէ վէք չօգ մուհապ-
պէթլէրի պուլունտան զէվաթ տախի,
իզֆալ օլունտուղումու պանա արզ ու
իսթար իթմէք վագիֆէսինտէն քէնտի-
լէրինի պէրի իւզզէմէ սայմագտա խտիլէ:

« Ազիզիմ Մէնտօր. պէն տէ գօրգար
ըտըմ քի, հագըգաթ՝ պիր կիւն օլա քի
միւտահիլէրին տէսախինէ զալէպէ էտէ-
րէք, սէհապը մուհիթինի միւլքիւհալլ, վէ
տօղրուճա պանա խալ իտէր տէեու, գի-
րա անա իթթիպա իտէճէք գուտըթիմ
պուլունմասըղընտան, չէօլէյի միւնէվէլ-
րի սըհէթ՝ պանա պիր պարը նա թա-
համիլ օլմուլ խտի: Հագըգաթըն իզթի-
րապը թէլիթիլի վիճտան ճիհէթիլլէ
պէնի տիւչարը ըէնճիլ իտէճէք օլտուղու-
նու գալպէն հիսա իտէրտի իսէմտէ, իչ
պու ահվալը միւտհիլէտէն քէնտիմի խէ-
լասա միւլթէտիր օլմագալըմ: Նաուլմէ-

թիւմ, վէ Պրոտեստիզմըն կիւն պէ կիւն իւզէրիմէ հիւքմ իտիւի, պէնի պիր տա- հա սէրպէսթլիք եիւզիւ կէօրմէմէք իւ- միտսիզլիյի իշինէ դարգ էթտի՝ վէ պու ահվալը մաաեուպէեի նէ՝ կէօրմէսինի վէ նէ՝ տէ ախէրինէ կէօթէրմէսինի իսթէր իտիւմ:

« Սիգէ մաալիւմ տիւր եա՝ միւհիպպիւմ Մէնտօր քի, մէլիքէր նէ՝ կիպի պիր իւ- թիրար, վէ չէօհրէթի նաիւսթիւվար ի- չինտէ էօմր կէչիւրիւք, վէ հիւ պիր վա- գըթ գուսուրու կէօրիւնմէք իսթէմէզ- լէր. գուսուրարընտան պիրիսինի քէթմ իթմէք իւզրէ, եէնիտէն եիւզլէրճէ տահա խաթա իտէրէր, վէ իթիրաֆը խաթա իթմէյէ, վէ գուսուրարընը թասհիւ իյլմէյէ չալըչաճագ եէրտէ, պիւթիւն էօմրլէրինտէ եանըմագտա կէ- ղէրէր. իշթէ պու տուր պիւթիւն գօր- գագ վէ պի գայտ մէլիքէրին հալի. նա- սըլ քի պէնտէ Տրօվա մուհասէրէսի իշուէն ազլիմէթէ մէճպուր օլտուղում պէման պէօյլէ իտիւմ:

« Հինի միւֆարիգաթըմտա քիւլիւ մէ- սալիհի հիւքիւմէթիւմ իւզէրինէ Պրոտե- սիզասը մէէմուր թաեին էթմիշ օլտու- ղումտան, էանայը ղայպուպէթիւմտէ պիր քիպը վէ չալըմ վէ էնվաի մէզալիւմ իլէ իտարէ էթտի. Կիրիսին չիւպաթը հիւ- քիւմէթի անըն ճէպապիրի ալթընտա ինլէմէքտէ իքէն տախի, ալէմ՝ հագըգաթը հալի կէօրմէք իսթէմէզ, վէ Պրոտես- ղաս ալէյհինտէ պուլունանլար իսէ, անըն զուլմունա ուղրատըր օլտուղումու պիւ- տիքլէրինտէն, զուլմ ու թէատտիսին- տէն տօլաեը ֆէրտի վահիտ պիլէ պանա պիր չէյ արզ իտէմէզ իտի. վէ հագ- գընտա իլթիքեաեա հիւ պիր քիմսէ ճէ- սարէթ իտէմէտիքճէ, ֆէնալըղ տա օ՝ տէրէճէ քէսպի չիտտէթ իտէր իտի:

« Ազըպէթ պէնի պէրապէրիմէ Տրօվա մուհասէրէսինէ կիթմիշ, վէ օ՝ գատար չէօհրէթ քէսպ իյլմիշ պուլունան չէճի Մերիոնու թարտ ու թէպիւտ իթմէ- յէ մէճպուր իյլտի. նիշուէ քի հագ- գընտա հասէտ քէյտա իթմիշ իտի. նա- սըլ քի ալէլ ումոււմ մագհարը թէվէճճիւ-

հիւմ օլան զաթլարը, վէ պիւթիւն իպ- րազը մէզիէէթ իթմիշ օլանլարը սալա չէքէմէզ:

« Պիւմէլիսինիզ տիր ազիզիւմ Մէնտօր քի, քիւլիւ սէֆալէթիւմ պուլունտան ին- թաճ իյլտի. Կիրիտլիլէրի թուղեան իթ- տիրէն՝ մախտուլմիւն գաթլիւնտէն զի- եատէ, Պրոտեսիզաս եիւզլունտէն էհա- լինին մէնֆուրու օլտուղում, վէ ուլկուն- սուզլուզլարըմտան տօլաեը իլահլարը տիւ- չարը հիտտէթ իտէրէք, ինթիգամլարընը իւզէրիմէ տալէթ իյլմիշ պուլունտու- ղում օլտու: Ֆէրգէնտիւմն գանընը տէօք- տիւլիւմ սըրատա, Կիրիտլիլէր իտարէյի հիւքիւմէթտէն կէրէյի կիպի տիլիւր օլ- մուշ, վէ արթըզ սապը ու թահամիւլլէ- րի քէսիւմիշ իտի, չէօյլէ քի. իշպու մուա- մէլէյի ախիւրէ տէհէթի պիր չէյ եափ- մաեըպ, անճագ՝ միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու տէրունի գալպէրինտէ սագլը օ- լան չէյի իզհար ու իմա իյլտի:

« Տիմուկրատ պէնիմէ մաէն Տրօվա մու- հասէրէսինէ կիտուպ, հէր պիր մալիւ- մաթընը խաֆի մէքթուպար իլէ Պրո- տեսիզասա պիւտիրի իտի. էսիր օլտու- ղումու փէք ալէա թանըր, վէ լեաքին անըն թէտապիրի չարէսի իշուէն լաիմիտ օլտուղումտան, հէման ֆիքրիմտէն իւ- րաճընա չալըլըր իտիւմ. ալտէթիւմտէ՝ հաչան քի Կիրիտլիլէր թուղեան էթտիլէր իսէ, իւք ֆիրարի Պրոտեսիզաս իլէ Տի- մուկրատ օլտու. վէ էկէր միւթէագըպէն պէն տէ արգալարընտան ֆիրարա մէճ- պուր օլմամըլ օլա իտիւմ, չիւպհէսիզ պէ- նի եիւզ իւսթիւնէ պըրագմըլ օլաճագ իտիլէր: Ազիզիւմ Մէնտօր՝ պէմանը իգ- պալտէ քիւսթախ օլան քիմսէլէրին, վագ- թը իտպարտէ խաիպ ու խաիֆ օլարագ իւրքիւպ տիթրէէէճէքլէրինտէ չիւպհէ իթմէ. հիւքիւմէթի իսթիպտատիլէ էլլէ- րինտէն չըգընճա ֆիքրիլէրի բէրիւն օ- լարագ էվլէլէն նէ՝ գատար պալէաքէր- վագ իտի իսէլէր, սօնրա տա օ՝ տէրէճէ եէրէ եէքսան օլուրլար. վէ պիր սանիլէ զարֆընտա պիր ուճտան տիկէրինէ թէպ- տիլ օլունուրլար: »

(Պագիսի սօնրա)

ԼԻԻՏՈՎԻԳ ՇԱԼԷՎԻ

ԱՐԲԱ ՔՕՆՍԹԱՆՔԻՆ

ԹԱՐԳՄԱՆՅՑ

ՆԻՓԻՍԻ Պ. ՕՏԵՍՆ.

Գ. Պաղտատիան (Արամիան) մամպաասընտա կիզէլ սիւրէթտէ թապ օլունուշ օլան իշպու րօման 10 ար զունուշա սամըլմագտա տըր:

Էմամ նէ րօման վէ նէ թէրճէմէ, իսթիմալ օլունան պիր թագըմ լուղամը միւրէքքէպէյի ճէտիտէ, հէմ միւթապագամը ասլընա, վէ հէմ տէ աշխարհաբար լիսանըմըզըն վիւսամընա կէրէյի կիպի խըտմէթ իթմէքտէ, վէ միւնտէրիճամը իսէ, տէլիգանլըլարըմըզըն օրիորդլարըմըզըն, վէ պէլքի տէ իւմուս ճինաէյն ինսան զըսմընըն էտէպիւնամը իչուն պիր միրամ հիւքմիւնտէ տիր:

Պիզիմ պու շէհատէթիմիզտէ միւպալէղա վար տըր շիւպհէսի իտէն՝ մէզքիւր քիթապըն մուգատտէմէսինի աչսըն օգուսուն. մումալլէյհանըն պիրատէրի օլուպ, Փարիստէ պուլունան սէատէթլու Օտեան Գրիգոր Էֆէնտի, «Փարիստէ պէհէր կիւն պիր եէնի րօման նէշր օլունուր իքէն, պէօյլէսի օն ելլտա պիր կէօրիլմէզ» տէյու պէեան, վէ լիսանըլա հագըզամը թէրճէմէսինի իսթիսան իթմէքտէ տիր:

Չօգ հաշա իֆֆէթլիւ Օրիորդ: Միւթէվէֆֆա բէտէրինիզ Օտեան Պօղոս աղանըն պագայը զիքրի իչուն՝ միլլէթ մամպուլամընա թէվտի իթմիշ օլունուղունուղ իշպու քիթապը մէմտուն, տէյիլ հալընըզ բէտէրինիզին, իլլա սիզին տախի իսմի շէրիֆինիզի պագի զըլաճագ, վէ տէեէպիլիւրիզ քի, Մայսա միւնսսէպէթիլլէ պիր վագըթտան պէրու մամպուլամը միլլիյէ մէյտանընտա ճէրեան իտէն միւպահասամ իւզէրինէ, հէման պիր միւհրիւ խամիմէ վուրաճագ տըր: Պու ճիհէթի՝ իլէրիտէ իզան իտէճէյիզ տիր:

Իզմիրին Հոգատար ընկերութիւնու թարաֆընտան պիր տեղնկագիր իրաւ օլունուշ իսէ տէ, խիւլանէսինին տէրճիլլէ օլ պապտէ օլան միւթալէամըզ զարուրի ամիլէ թապիզ օլունտու:

ԿՈՒՍԴԱՌՈՍ

Օն ալթընճը տէհրին իպթիտալէրինտէ, Ալամանիա մէմալիքինտէ պէտ իտէն քիլիսէ իսլահաթը, Շուէտտէն պէրայի թիճարէթ օլ թարաֆլարա կիտէն զաթլարըն տախինաղարը տըրգաթընը ճէլպ իտէրէք, ալտէթլէրինտէ իսլահաթը մէզպուրէեհի հէր թաւաֆա շաի իթմէյէ. վէ թահսիլի իլմ զըմնընտա վիգդէմպէրկ մէքթէպինէ հալլըճա տա թալէպէ իրսալի թէշվիգինէ պաշլատըլար:

Պուրատա րէսմի վաղ օլունան Կուսդաուս Ատոլֆուս, հէր նէ դատար 18 եաշընտա օլունուղու հալտէ օլարալըզ ճալիսի քիւրսիյի գըրալիեթ օլմուշ տու իսէ տէ, բէտէրի իգտամըլլա իթալիան, Ալաման, Ֆըրանսըզ, Հօլանտա, վէ Լաթին լիսանլարընը՝ լիսանը մատէրզատը կիպի, վէ Բուս վէ Լէհ լիսանլարընը տախի միգտարը քեաֆի թահսիլ էթմիշ, վէ բէտէրի մանէթլինտէ միւթթէլիֆ մէէմուրիեթթլէր, վէ մէճալիս աղալըզլարը իճրա էյլէմիշ օլունուղունտան, մէսնէտի հիւքիւմէթէ հէր վէճհլէ շաեէնթէր, վէ էֆքեարճա տախի, իլմու սէրպէսթիյի էհալի զըմնընտա պէղանէթ ատալէթքիւսթէր պիր զաթ օլմաղին, պիթ թապի էհալինին գըսմը մէզպուրինին էֆքեար ու զայրէթինէ թագվիեթթ վէրտի:

Պու խուսուս զատտար վէ զուլուսմքեար րուհանիլէրին ատալէթինի թահրիք պիրլէ, սատէ տիլ վէ սէպիւքմաղլան էհալինին, վէ սօֆու կիւրուհինին թէշվիշի էֆքեարըլլա էնլաի ուլունուղունուղլար, վէ իսլահաթը միւէսսէսէեէ դարըն միւշքիլ միւմանաթլար չըգարտըլար:

(Գուստըրու պաշեմա)

ԿՈՒՍՏԱՆԻՍ ԱՏՈԼՖՈՍ

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

ՇԷՐԱԻԹ ՄԱ ԻԽԹԱՐ

1 ՖԵԼԵՅԻՆ իւշիւննիւ ճիւղինէ ապօնէ օլան զեվաթա 30 ճիւզէ գատար իթասը մէշրութ տուր:

2 Րիսալէմիզի միւթալէաեա արզու իտուպ տէ 30 ճիւսիւէ ապօնէլիյի կիւնճէ կէլտիյինի պիւտիրէն զեվաթա՝ իրաէյի թէսիլաթ զըմըննտա. պու ճիւսիւէտէն իթիպարէն 12 ճիւսիւէսինէ 30 ղուրուշ օլարագ ապօնէ գապուլ օլունաճագ տրր:

3 Լիսանը Թիւրքի թահսիլինին էհէմմիեթի՝ արթըզ թէսլիմ իտիւմէքտէ, վէ Ֆէլէք իսէ 6 ճիհէթէ խրտմէթ իթմէքտէ իտուլիւնտէն, թաշրաւարտան պիւ վասէթա վէ պա մէքթուպ վուզու պուլան պիր չօզ իլթիմասլարը, տահա պիր ֆէտաքեարանէ սիւրէթտէ իճրա իթմէք իւզրէ, վիւսեաթ մէքեաթիպիւնտէն 40 մէքթէպէ պու ճիւսիւէտէն իթիպարէն վէ մէճնանէն Ֆէլէք կէօնտէրիլիպ, վէ քիմլէր թարաֆընտան իրսալ օլունտուղու իլէրիտէ պիւտիրիլէճէք տիր:

4 Ապօնէ եազըլաճագ գաթըն Պէօեիւք Եէնի խանտա իւսթ գաթտա 33 ճօմէրօլու օտաեա միւրաճաաթ իթմէսի, վէ մէքթուպլարըն տախի Յօվհաննէս Յ. Պալըզէան իսմինէ օլարագ օրաեա իրսալի լեազըմ տրր:

5 Պէհէր ճիւսիւէսի 3 ղուրուշա օլարագ անճագ օտասընտա սաթըլըր:

6 Մէզքիւր օտուտա միւնթագամ սիւրէթտէ հէր ճէվի էվրագը տաաւիյէ, թիւնճարիյէ վէ տէֆաթիրի մուհասէպէ եազըլըր:

7 Վէ տէվաիրի րէսմիյէտէն հէր ճէվի գուեուտաթ իխրաճը, էվամիր թահսիլի, վէ վէքեալէթ, բրօթէսթօ վէ հաճ կիպի մուամէլաթըն իճրասը իլէ, հէր տիւրլիւ տաափինին քէմալը էմնիեթէ վէ ինթիզամ թահթընտա օլարագ իճրայը մուհաքէմէսի զըմըննտա էմնիեթէթի զաթլար վէ ափօգաթլար թաեինի, վէ հէր կէօնէ մէսուլիեթէթլէրինին թէէմինի թէահհիւտ գըլընըր:

Ի Յ Ա Ն

Ֆէլէյին իլք վէ իքինճի սէնէլէրինին ճիւղէնմիշի 60 ար ղուրուշա. Միւսափլէր միւնթախապաթը Ֆէլէք 40. Սէատէթի ինսանիյէ 6. Գայսէրիյէնին աթիգ զօճապաշըլըղընըն իլք ճիւզիւ 6. Վէ գափաիտի ճազը հուրուֆ 3 ղուրուշա սաթըլմագտա տրր: